

CONTRACTE DE L'OBRA D'ENGRANDIMENT ESGLÉSIA I CAMPANAR¹

Capítol 1 Amiganar la iglésia

Primo és estat pactat, avengut y concordat entre dites parts que Joan Peres, per qui a quedat liurada dita obra ab obligació de fer-la, aja de amiganar la església en lo segon arch fent una paret de pedra y fanch dotse pams de alta y dos pams y dos quarts de grosa, està rebosada de morter y sobre dita paret aga de tancar-la de travesa de fusta y caña afardant de algeps tot lo barandat per dins y fora posant una barta sobre lo reguix de la paret y dexant-lo tot ab la millor seguritat que es puga.

Capítol 2. Apuntalar els archs de la capella

Item és estat pactat it supra que dit Joan Peres, mestre qui a de fer dita obra, de condenar les primeres capelles tancant-les ab parets en los archs per a que estos no fassen en fuix, o apuntalar-les de manera que resten ab seguritat mentrestant que es fasa la obra fins los archs de les primeres capelles.

Otro sí és estat pactat que dit Joan Peres tinga obligació de fer la mateixa prevenció de apuntalament en lo estrep que se a de tallar per a los fonaments del campanar, per causa que dit campanar compren lo gruix del tanch fora. Tot lo de este capítol se an de fer a son temps y ab seguritat que quede la església tancada.

Capítol 3. Item és estat pactat it supra que dit Joan Peres tinga obligació de derrocar tot lo nessesari per a fabricar la fachada en lo primer arch (llevant una capella per banda) y havent de juntar lo nou tanch en lo de la obra bona que es veu a la part de la plaseta y porta que al present està dexant ensarchaments en los archs de les capelles que an de ser primeres y derrocar el arch toral y bòvedes infructuoses.

Obligació de traure terra. Otro sí és estat pactat ut supra que la admenistració de dita obra tinga obligació de llevar y traure tota la inmundícia que es farà de manera que quede sens enbaràs per a plantegar.

Capítol 4. Plantegar

Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de plantegar dita obra segons requerix la planta, donant de sabata al tanch de la plaseta lo mateix que té el vell a la fachada per part de dins un pam y per fora pam y mig, y al campanar quatre pams per tots los quatre ànguls, guardant-los de la planta.

Obrir fonaments. Otro sí és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de obrir y cavar tots los fonaments que conduïxen a dexar

perficionada la planta fins fondària del tanch vell, y en lo del campanar fins fondària de setze pams y si fos cas que en dites fondàries no se trobàs ferm per a carregar ab tota seguritat, córrega per dita admenistració tota y qualsevol nova fortificació de gruixes y fondàries que foren nessesàries per a la total estabilitat.

Nova fortificació de fonaments. Otro sí és estat pactat ut supra que en cas de nova fortificació de cavar fonaments, no puixa dit mestre per sa perçona demanar dietes ne jornals, si que per sa obligació li toque assistir mentres duraran de cavar dits fonaments.

Depòsit. Otro sí que lo depòsit dels fonaments que toquen al mestre tinga obligació de pujar-los y posar-los a carregador. Los que pertenenen a la nova fondària tocarà a la dita admenistració y un depòsit y altre tindrà obligació dita admenistració de traure'ls fora.

Capitol 5. Umplir fonaments

Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de umplir dit fonaments de bona manposteria ben forta de morter ripiada, acentada, castigada a colps de martell, que quede ab seguritat, que no fasa asiento y fraguant-la de quant en quant ab aygua que se entrapre de estes sircustàncies deu jar tota la manposteria de lo restant de tota la obra.

Fonaments del campanar. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de posar en lo fonament del campanar pedres carretals buscant-lis los millors asientos y ploms de fora ab travesó guardant el bon estil de la manposteria desús dita, y que dites pedres carretals queden ben acentades a colps de masa. Tot dit fonament a de pujar de manposteria (en la forma desús dita) dexant-la un pam més fonda que la superfície del sòl de la terra.

Preu de fonaments. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de cumplir y manpostegar tots los fonaments de la nova fortificació que desús se a dit per preu de vint-y-quatre reals cada un estat real.

Parar la obra. Otro sí és estat pactat ut supra que umplit que sien los fonaments aga de parar la obra el temps que serà nessesari per a carregar sobre xamorat.

Diferència de material per aygua. Otro sí és estat pactat ut supra que en cas que al ubrir los fonaments, eo uberts que sien, sucxeís que y·agués tanta aygua que no donàs temps per a manpostegar ab mortero pastat, tinga obligació de fer material de mescla de arena y calsseïna que pegue en grasa ben mesclada y en pols en conte de mortero, pastar-la guardant el orde de manposteria y a penes dita mescla eixuhue la obra o aygua aga de gastar argamasa deixant la obra ab tota seguritat.

Capítol 6. Plantegar Ittem és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de fer dita obra de plantegar-la guardant los gruixos y resalts que mostra la trasa, posant ses lloses de elecció y que les quatre del campanar sien de quatre pams en quadro.

Chanfrant. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació (per la cara de fora) de pugar y fer tot lo chafrant fins la miga caña de pedra forta treballada ab ses tirades de sinsell y les cares a punta de pich menut menys la miga canya que a de estar atallantada posant en les cantonades pedres de quatre pams y tres de llits, travant bé les juntes fixant dita silleria ab fixa encallant ralletes de pedra dura que quede dita silleria ab tota seguritat de asiento dexant-la ben forta de mortero prim y gras. Tota la silleria es deu fixar ab estes circustàncies y dehuen tenir les juntes de los llits quant entre lliure la fixa y les juntes a plom que entre ajustada per la cara.

Plantegar la porta. Otro sí és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació al plantegar la portalada de donar de resalt a la guarda de orde toscà que la sircoïx tres dits a causa que en la planta no porta dit adornato.

Igualar de manposteria. Otro sí que dit mestre tinga obligació de igualar de manposteria de la calitat desús dita a enrasar en la miga caña y los resalts de les chambes de les capelles de ragola grossa y morter donant-lis poca punta, però en cas que la admenistració tingués silleria vella tinga obligació de acomodar y fer dites chambes de aquella per a més seguritat del asiento y que no fassen quiebra los archs de les capelles fixant dita silleria ab les supra dites calitats.

Capítol 7. Ittem és estat pactat que dit Joan Peres tinga obligació de fer lo sòcols y pedestrals de la porta de pedra dura ben treballada y atanllantada concluint los pedestrals en dos filades y les juntes a plom que cayguen en los rincons per a més hermosura dites pedres dels pedestrals an de anar travades ab les dels tranqueros de les portes y estes treballades ab la mateixa pulisia y fixades com desús és dit.

Sillars als costats. Otro sí que tinga obligació dit mestre de posar dos sillars de la mateixa calitat en los blanchs entre la portada y chafrant que apleguen a la alsada de la miga caña treballats y ficxats ab les matixes calitats.

Cantonades. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer totes les cantonades de la fachada de pedra picada contant per cantonades també los resalts que dividixen la nau de la església a lo restant de les capelles tota dita pedra de cantonades a de ser de la cantera dita de Loís Reig treballades y fixades ab les calitats desús dites. Totes dites pedres dehuen tenir quatre pams de llargària y dos de rebolta, alternant-les

per a la travasó exceptant les dels resalts de la nau que les que entraran en lo masís bastarà que entren un pam.

Cantonades y obra a nivell. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer dites cantonades al temps de fer la portada y campanar con de infra es dirà y igualant de manposteria de les calitats desús dites y portant la obra a un nivell menys aquelles filades de la portada que per a més hermosura de puntes es fan majors o menors

Capítol 8. Pilastres de la portalada

Item és estat pactat y concordat entre dites parts (prosequint la portalada) que dit mestre tinga obligació de fer les pilastres fins los tanbanillos en quatre filades: la de los besaments de a dos pams de alsada y la que cumplix fins los tanbanillos de a tres pams, lo que restarà en dos filades iguals per a que en esta forma es puga travar les juntes en los rincons y com les dels tranquers donant de punta un cantó de real de a huit per a que en esta forma quede ab pulisia dexant-la ben fixada com desús és dit y les juntes interiors a hon no podrà entrar la fixa les aga de masisar ab motades y ripiar-les.

Concluir y travar la portalada. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de concluir dita portada guardant en tot y per tot lo perfil posant les juntes a hon menys ofenguen a la vista y quant més disimulades es puguen fer sempre portant los tranqueros travats.

Cortes dels dintells de la portalada. Otro sí que al fer los tancaments de la porta y nicho finestra fasa ab seguritat lo cortes y asiento prenent les doveles ab motades de mortero y algeps y que les juntes de los cortes es disimules tot lo posible y que queden dits capialsats ab tota seguritat.

Capialsat. Otro sí que dit mestre tinga obligació de fer lo capialsat de dins ab la mateixa seguritat de cortes ascinto y fixar y que sobre dit capialsat y el de la finestra aga de fer archs de ragola y algeps escasants algun tant per a rebre los pesos superiors y que los tancaments no patixquen. Sí que tot quede ab la millor seguritat.

Pedra del Altofer. Otro sí és estat pactat ut supra que tota la pedra de la portalada de los pedestrals en amunt fins lo últim remat y fins a travar ab los tranqueros aga de ser de la partida dita del Altofer treta a roca y no ab barrenos y la de los tranqueros y capialsat, de la cantera dita de Loís Reig y treballada tota ab la millor pulicia y portant tota la obra a un nivell desús és dit.

Tanch y sa grosària. Otro sí que si en lo tanch devés la plaseta y·agués alguna diferència en la de la planta sirca la grosària aja de suplir-la.

Capítol 9. Encarcaments

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació (pugades y fetes que tinga les gambes de les capelles) de fer los encarcaments de aquelles y tancar-los ha res de la matèria millor que li donaran ja sia de ragola y algeps eo de pedra en cas que los que es desfaran sien, tenint obligació al desfer-los conservar les pedres que no se maltraten y al arrancar y tancar dits archs de guardar la forma y nivell de les atres capelles dexant-los ab seguritat.

Cornisa de dins. Otro sí que tinga obligació de forgar la cornisa de la església per tot lo rededor fins a topar en la del crusero, guardant lo nivell y vuelos de la nova, fent-la de ragola y algeps ben encarselada en lo masís lo qual se deu fer al temps de pugar les parets y la restant fins lo crusero llevat que sia lo amiganament.

Finestra de la fachada. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer la finestra de la fachada al temps de fer la part de la portada, font per dins les branques de ragola y morter eo ragola y algeps y tancar-la ab un arch de ragola y algeps de bona dovella, travant dit arch ab les pedres picades de la portada que quede dit tancament ab tota seguritat y segons la forma de les finestres del crusero ab la diferència poca de estar esta algun tant més alta.

Tanch de fora. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de concluir lo tanch de fora de manposteria de la qualitat desús dita, deixant les finestres al tenor de les velles y coronant dita paret ab la mateixa barda de pedra, que és lo restant de la església, y que quede al mateix nivell, dexant també en les mateixes qualitats les finestres de les lunetes de la nevada major y en les capelles formers per a les bòvedes.

Former de la fachada. Otro sí és estat pactat ut supra que al pugar lo tanch de la nave machor (sobre la cornisa) aga de fer conforme és de la fachada guardant el orde de la miga pilastra y montea dels archs sos corresponents tota la obra a de anar a un temps y nivell, advertència que es repetix per lo que inporta per a lo asiento y per no confundir los capítols tocant tantes diferències.

Capítol 19. Campanar de pedra

Item és estat pactat y concordat que al temps de pugar dita obra aja de anar fent lo campanar tot de pedra picada menys lo que és capella, ço és, tot lo que es veu per fora dexant porta per a entrar com mostra la trasa eo planta fent les branques tranqueros, tancament y capialsat de pedra picada ben treballada y asentada com desús se a dit.

Pedra de Loís Reig. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer dit campanar de pedra de la partida eo en terra de Loís Reig, no permitín-se que en les cantonades pose pedra que no sia rosada y

de menys llargària que de quatre pams y dos de llits alternant eo interpolant les llargàries per a la travesa de dita calitat de pedra sobre comensa sobre lo chanfrant.

Tions de pedra en lo campanar. Otro sí que dit mestre tinga obligació de posar en cada una filada dos tions de cinch pams en cada cara de campanar interpolant-los que no cayguen uns damunt de altres per a que la silleria trave bé ab la manposteria, i així mateix que no puga posar sillar ningú que no tinga 4/3 de pam lo menys de llit ni pedra alguna (en les que tragués de barrenades) que estigués casada o malsonant. Tota dita selleria a de estar treballada ab tota pulicia com desús se a dit cloent tota la filada de una ben falcada y igualada de manposteria de les calitats dites, guardant los masisos que porta la planta y per fora los bordes que dividixen los quadros del campanar circa la altura dexant lo dit campanar al segon horde o divisió que descanse.

Surtidor a la teulada. Otro sí que dit mestre tinga obligació de dexar en dit campanar una porta finestra que ixca a la teulada de la església ab ses branques y tancament com lo de la entrada a la torre, sols que basta en que a la part de fora estiga la pedra treballada ab pulicia y per dins bastarà en que la pedra estiga ben travada y fixcada treballada a pico, així mateix tindrà obligació de fer los dos hordes inferiors de la torre que tinga les pedres dos pams de llits algunes a més y travant la filada ab los tions de la mida de atres dos desús referida.

Capítol 11. Cornisa de la fachada

Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de concluir la fachada coronant-la ab la cornisa recta y obliga que mostra lo perfil y sobre esta posat damunt lo antepit y piràmides obliqües y rectes que corresponen en dit perfil fent les serques per a les obliqüitats y en estes guardant los llits a nivell guanyant-los en cortes per a les moldures.

Resat de filada. Otro sí, és estat pactat que tinga obligació de donar a la filada de baix la cornisa lo mateix resalt que porta lo engast de la portalada com mostra lo perfil y se explica la cantitat entre capítol antedent tota dita canteria a de quedar ben travada, treballada, fixada y ab bons llits com desús és dit.

Enllosar la paret. Otro sí que dit mestre tinga obligació de enllosar de pedra lo gruig de la paret dexant les lloses ben preses de bon material les juntes y llits, y al paredar aga de dexar regata per a encarselar la teulada eo dexar la paret guardant la rostrària y después sobreposar-la si bé és millor la regata y de menys enfado.

Capítol 12. Juntar obra vella ab la nova

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de al temps de pugalar lo campanar en lo ajustament que fa en la obra vella aga de anar llevant pedres y ab pedres grans interpolades travar-o bé, procurant que es fasa la obra ben asertada que lo cuydado y portar la obra a un nivell se evitarà que no fasa quiebra.

Rebosar lo morter. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de rebosar, per la part de fora, lo que és manposteria de bon material deixant-lo ab la millor pulicia y perfecció.

Capítol 13. Boltes de les capelles

Item és estat pactat ut supra que, concluïdes les parets havent dexat formers, tinga obligació de fer les boltes de les capelles de cloenda doble y algeps guardant el orde de les velles, dexant-les ben assegurades en sos formers y ab espentes lo mateix deu fer en la que estava el orgue.

Capítol 14. Arch consentit

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de regonèixer lo arch toral que està immediato a la obra nova y que servix de amiganament, y descobrint-lo veure si los tirantesos de les doveles són de 2 pams y 1/2 y a esta proporció si refalcant-lo es pot assegurar. En cas que no tinga obligació, donant-li la admenistració síndries de fer-lo fins los tèrcios y tancar-lo de ragola y algeps, donant-li de dovella lo que tindran les dovelles.

Capítol 15. Bòveda

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer la bolta de entre fachada y dit arch de cloenda doble de algeps y ragola, guardant la forma de les atres dexant-la llafardada per damunt y ben encarselada en sos formers.

Capítol 16. Descubrir teulada

Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de descobrir tota la teulada fins la miga taronga y regonèixer los archs torals escarcatant les puntes de les doveles y per a assegurar-los aga de refalcarlos en falques llargues de olivera, per a lo qual ab sinsell farà unes cuñares del ample de dites falques posant-los en cada junta y apretar cada arch a un temps, ço per dalt y apretant fins que més no puga. Després en les juntes ubertes, que per lo vist aurà, aga de fer la mateixa diligència. Y últim, en les juntes que es podrà posar mamantones de algeps, aga de fer-o y les escarcades unplir-les.

Bardes als archs. Otro sí assegurats que sien dits archs, tinga obligació de arrimar a dits archs, per una part y per altra, bardes de ragola doble y algeps travant lo que es puga ab los dits archs.

Carregar tersos. Otro sí és estat pactat que dit mestre tinga obligació, en cas que o permeta, de carregar los tersos dels estreps de manposteria.

Capítol 17. Encarreronar

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de encarreronar tota la teulada, donant als carrerons 5/8 de corrent o rostrària si no el tingués posant dos barandats travesats per a més fortalea y deixant comunicació de ayres per a la conservació, deixant dits carrerons encabironats tot de ragola y algeps y que reste ben llafardat.

Teulada. Otro sí és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de fer tota la teulada pavimentada ben bronyda y perfilada, ben enbagada galgant les teules y encarsalant-la en los topes de parets fent en dits puestos alambors de bon morter bronyt una atra y a vegada que quede el material ben entrapat.

Capítol 18. Picar y escarnar

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de picar y descostrar tots los puestos umits y tacats, y escarcatar bé totes les grietes de les bòvedes deixa[n]t tota la nevada major ben preparada per a que agarre lo material.

Perficionar lo arch. Otro sí que tinga obligació de endolcir los archs disimulant la gepa que an fet en la corona ab material de algeps per a lo qual, en cas que les doveles tinguesen bons llits, aga de retundir-los algun tant per a guanyar-lis més la circumferència y la regularitat de les bòvedes ab los archs aga de desimular-lo en dites bòvedes de algeps, de manera que queden ab lo millor disimulo.

Capítol 19. Florons en los archs

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de floronar los archs ab florons de relieve com estan los del crucero y trepant los coixins de un floró a altre reparant tot lo restant de bòvedes, archs y formers de alabastre ab faixes en los puestos que continga y conforme està perficionat lo crucero per a que tota la iglésia fasa una mateixa obra suposase que al temps de perfeccionar esta llafardada tota la obra nova ab algeps.

Finestra. Otro sí és pactat que dit mestre tinga obligació de adornar la finestra de la fachada en la mateixa manera de arquitectura y talla que estan les finestres del crucero.

Capítol 20. Cornisa

Item és estat pactat ut supra que el dit Joan Peres tinga obligació de fer la cornisa, frir y alquitran per tot el reedor de la església en la mateixa

conformitat que està feta y adornada la del crusero com si tota fos una mateixa.

Capítol 21. Capitells

Item és pactat que tinga obligació lo dit mestre de fer capitells de orde compost, corregint los que y·a fets en lo crusero y estos tornar a fer-los per ser tan fora de regles y talla.

Capítol 22. Inpostes

Item és estat pactat ut supra que, picades que sien les capelles y demás obra vella en bona preparació per a que agarre lo algeps, tinga obligació de fer en tots los archs de les capelles una imposta de bona arquitectura, y segons requerix lo puesto, fent també sobre les chambres sa corniseta que sircunde les capelles ressaltant-la en les chambres de manera que no ofenga, reparant tot lo restant de les capelles, archs, chambres, abres, aristes y carcanyols dels archs tot de alabastre fent faixes en los puestos que convinga per a més hermosura.

Florons. Otro sí, reparat que sia, és estat pactat ut supra que tinga obligació de posar en cada un arch de dites capelles tres florons de bona talla, y trepar de un floró al atre fins la corniseta.

Trepar. Otro sí que tinga obligació de trepar les chambres des de dita corniseta fins lo guarda polvo de baix, reparant lo restant dels llensos de les capelles de alabastre fent unes faixes als extrems concluint ab lo guarda polvo de manera que tot quede acordat y fasa una mateixa obra en la del crusero.

Reparar la frontera. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de reparar tota la frontera de la fachada (per dins) de alabastre, trent aristes y dexant perfilada la silleria dels tranqueros y capialsat seguint lo guardapolvo y fent faixes en los estremps de manera que millor parega.

Papítols 23. Portes dels trànsits

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de examplar y alsar les portes dels trànsits de les capelles que tinguen un [?] pams més de amplada y de alsada que tinguen nou pams, fent un arch a cada una del gruix de tota la paret. Este que per baix sia [?] de una ragola de dues ab material de algeps trent ses aristes de alabastre y fent-lis faixes.

Bases y sèrcols. Otro sí que tinga obligació de fer les bases y sòcols al mateix nivell de los del crusero guardant la mateixa arquitectura de aquells.

Eixamplar y no cascar. Otro sí que al temps de agrandir dites portes, aga de llevar el conport en gran tento ab punta de pich y palanquetes, no colpegant ab colp de martell per a que no quebrante los estreps.

Capítol 24. Pilastres

Ittem és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de concluir les pilastres principals de tota la navada principal en la conformitat que estan les del crusero per a que fasa una mateixa obra ab diferència que los coixinats no a de fer-los de tant relieve.

capítol 25. Mudar el orgue

Ittem és estat pactat ut supra que tinga obligació, en cas que vulguesen mudar el orgue, de asentar-lo y compondre la capella que hui està segons estan capitulades les atres y per quant la caixa de dit orgue és gran al respecte de la alsada de la església, en cas que volguesen acomodar-lo en la capella de la porta, tinga obligació de posar espenta als archs de les capelles de una biga a hon carregue lo secret alsant lo dit orgue de manera que no ocupe a la llum de la porta per a lo qual a de fer un arch endulcit de ragola y algeps ab una bòveda de la mateixa obra o bolta per arista de cloenda doble de ragola y algeps per a que esta servixca de andada a dit orgue dexant dita bòveda preparada y perficionada per el tot de aquella com les atres y fer escala per a pugar a dit orgue.

Altars. Otro sí que dit mestre tinga obligació de fer les meses de tots los altars de les capelles que no y·agués en la manera que li diran.

Baptisme. Otro sí que tinga obligació de mudar la font del baptisme en lo puesto que voldran los señors elets y asentar-la fent un sumidero per a les aygües ab sagrada que la sircunde.

Capítol 26. Piles de aygua beneita

Ittem és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer dos piles de aygua beneyta per a la entrada de la porta principal de pedra del Altafer que reb[r]an $1/2$ pam de aygua, 3 pams y $1/4$ de dièmetro ab una columna y pedestral tota de bona arquitectura y tota de alsada 5 pams y $1/4$ deixant-la ben esmolada y asentada, tenint obligació de seguir y guardar la trasa si se les donacen.

Capítol 27. Paviment

Ittem és estat tractat ut supra que tot lo paviment que desconpondrà y es trobarà mogut al temps de concluir la obra, y el que faltàs a fer tinga obligació de pavimentar-lo y deixar-lo tot segur y net, tant en la nau principal com en les capelles.

Capítol 28. Asentar portes

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de asentar totes les portes, finestres y vidriera de dita església com se les donen fetes al temps de la conclusió de dita obra.

Capítol 29. Portes del presbiteri

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de retirar les portes de les sacristies en millor proporció per a que es pugua engrandir y alzar més lo presbiteri de manera que no romp[er]an lo dit presbiteri.

Llevar lo retaule. Otro sí que dit mestre tinga obligació de llevar lo retaule donant-li un mestre fuster per a dit efecte y, llevat que sia, fer lo presbiteri en la millor forma que els paregués als senyors elets y de manera que lo retaule vinga ajustat al former de la bòveda.

Portes del sagrari. Otro sí que tinga obligació de alzar les portes del sagrari de manera que en lo gruix de la paret de dites portes lo sòl de aquelles vinga al nivell de la andada del prespiteri, per a que al temps de baixar al sagrari lo prespiteri aga perdut la llum de fora el presbiteri y se disimule lo defecte.

Porta del tabernacle. Otro sí que tinga obligació de alzar la porta finestra del tabernacle y fer una grada de manera que còmodament se estoche lo Santíssim y que dita porta y portes les aga de dexar perficionades segons estan.

Capítol 30. Desfer lo amiganament

Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de desfer lo amiganament sens que fasa dany. Per lo qual o farà ans que fasa lo poseïment y dita admenistració tindrà obligació de traure tota la inmundícia que es farà.

Capítol 31. Campanar

Item és estat pactat y concordat entre dites parts que dit mestre tinga obligació de proseguir lo campanar de la forma desús dita, dexant una espillera en cada bolta de escala en lo primer quadro del campanar a la paret de Nostra Senyora del Roser y les restans a la porta de la muralla, donant-lis de llum a la part de fora de amplària 3/4 de pam y de alsada una filada de pedra y a la part de dins dos y mig de anplària y cinch de alsada deixant-les ben travades per fora y dins de bones pedres sillar treballades segons lo puesto.

Cornisa del tercer quadro. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de proseguir dit campanar en la mateixa conformitat desús dita, fent la cornisa del tercer quadro segons mostra lo perfil, fent los quatre tanbanillos ab ses tarches de bona talla segons lo puesto y altura, y gravar lo conjur que li donaren repartint-lo en les quatre tarches y quan gaste

lo material posarà sa pia devoció fulles de laurel beneït mesclades en la part superior.

Capítol 32. Caseta del instrument del relonge

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació als 60 pams de campanar, contant des del paviment de la església, de fer la tronura per a posar lo instrument del relonge, per a lo qual y a trasa a part. Y deu observar-la ajustant-se a la planta perfil y sa explicació, posant totes les pedres de roca y no de barreno y reconegent los canes que no tinguen algun pel encubert, sí que tot quede ab molta fortificació, travesa y seguritat.

Tras dos en les pedres. Otro sí que en la cornisa desús dita aga de posar totes les pedres que excedisquen de tras dos a lo que tenen de bolada posant algunes de més per a que traven ab la manposteria. Tota dita obra de silleria deu anar ben igualada de manposteria de les calitats desús dites y al temps de aplegar a la bòveda de la andada de les campanes, aga de dexar formers de pedra desbastada com en sargaments que bolen dos pams.

Bolta de aljup. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer la bolta de dita andada de rastell de miga ragola donant-li de montea punt redó, asentant dita ragola ab algeps atenent a la eixida de la escala per a la andada que el portell vinga buscant la sircunferència de la bolta que esta quede la boca encarselada en la paret y a la alsada de lo desvan de la cornisa lo sòl de dita andada y que la surtida de la escala no estorbe a les finestres de les campanes, dita bòveda és bolta de alchup, a de donar deseixida al aygua que entrarà en la andada.

Capítol 33. Cos de les campanes

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de proseguir dit campanar dexant les finestres que mostra lo perfil y plantegant tota la arquitectura que demostra atenent als resals de la planta de la balustrada y eixecutant tot lo cos de les campanes observant lo perfil en tot y per tot atenent a la altura per a la talla de capitells modulars y tarchas.

Travar. Otro sí que tot sia de canteria ben treballada com desús és dit y que esta retorne per los gruxos de les finestres asta dos pams del quadro de la andada posant huit pedres que traven tota la paret a la alsada del alquitran totes les juntes se an de fer que traven bé y en los puestos més pulítichs y que los modulons ni tarches no es fasen solts.

Capítol 34. Item és estat pactat ut supra que, havent dexat formers, aga de fer la bòveda que carrega lo remat de pedra picada treta a roca, ja sia fent los carcañols apeynelats o que sia guardan lo traso de la trasa y la montea fent filades les que basten fins que es guaïnen dos pams y mig de bolada posant les primeres y segones pedres de dits carcañols de bons llits les juntes ben interpolades procurant al igualar la paret de posar pedres de

quatre y cinch pams, aunque no tinguen si no un pam de grosària, guañant en estes com va bolant la bòveda per a que tot fasa una unió y travesa que ab tota seguritat es puga carregar.

Concluir la bòveda. Otro sí que dit mestre tinga obligació de tancar lo restant de dita bòveda de rastell de ragola y algeps dexant una boca com mostra la trasa asta que tinga ragola y miga de dovella y que concluïxca en sircunferència.

Canal. Otro sí és estat pactat que dit mestre tinga obligació de fer y posar en la cornisa un canal per a traure les aigües fora, que tinga la forma de pesa de artilleria enllosant de lloses dit terrat y ben enllaçades donant-lis corrent y canal al rededor que buide a dit canal. Esta se a de posar a la part del corralet o a hon més convinga per a llansar les aigües.

Capítol 35. Plantegar lo remat o balustrada

Ittem és estat pactat y concordat ut supra que ans o després de enllosar aga de plantegar la balaustrada de pedra segons la planta y perfil guardant-los en tot y per tot y sobreposar en dita balaustrada les piràmides y boles que demostra dit perfil advertint en este com se guaña lo plom de les piràmides per a que cayguen en sos pedestals.

Pasamans. Otro sí és estat pactat que tots los pasamans de los baluastres [sic] agen de ser de una pesa engastant-los en los peus drets o pedestals y estos també de una pesa travant-los ab bisagres de ferro afiansades en plom derretit com també dehuen ser los balaustres de una pesa ab sos mechons que els encarle dalt y baix.

Capítol 36. Plantegar lo remat

Ittem és estat pactat entre dites parts ut supra que dit mestre tinga obligació de plantegar lo remat segons mostra la planta puchant de pedra los quatre peus drets posant en cada filada de cada peu dret a dos y a tres pedres, ço és, en la una dos y en la altra tres y que les juntes vagen ben travades, ben asentades y fixades ab poca junta.

Tancament a regla. Otro sí que los tancaments de les quatre portes del primer cos de dit remat agen de ser de una pesa y que traven bé en los peus drets fent la moltdura que porta al-reedor de dit tancament a regla y per a que dit cos quede tot unit aga de engafar les juntes en bisagres de ferro preses ab plom derretit.

Capítol 37. Plantegar lo últim remat

Ittem que dit mestre aga de plantegar el segon cos de dit remat segons la planta y pugar los peus drets en la mateixa conformitat desús dita, repartint les filades a dos pedres y aurà en cada peu dret concluint en la

inporta dels arrancaments dels arquets en una pedra fent la moltdura que porta lo perfil. Tots dits peus que queden travats y asentats com desús és dit.

Finestres últimes. Otro sí que tinga obligació de cloure les quatre finestres en tres peses y que los salmers fins lo racó de la cantonada sien de una pesa, ço és, que dos pedres fassen lo masís y bolada de el arch y la clau porte los ceius que corresponen a la llum de la finestra, dit tancament se a de pendre ab motades de algeps.

Cornisa última. Otro sí que en atra filada aga de enrasar en la corona de la cornisa y tota enbisagrar-la com desús és dit posant les bisagres que les prenga davall lo xanch de la miga taronga.

Capítol 38. Permodos per a sustentar lo relonge

Item és estat pactat ut supra que al temps de fer la corniseta de la inposta del tancament de la última finestra aga de dexar als rincons dos permodos de la mateixa pedra que ixquen a guanyar el quadro del buit com señala ab un punt en la planta de la difinició per a posar la biga que se a de pengar lo relonge.

Tocar per a que entre lo relonge. Otro sí que al temps de fer lo primer cos de dit remat aga veure si lo anple de la campana del relonge cap per la finestra y si li faltàs aga de fer una regata que guarde la forma de el batent de la campana per a que entre lliurement. Les regates an de ser a les dos chambes de la finestra que cau a la fachada y a dos pams sobre la balaustrada per causa del gruix del andami.

Capítol 39. Últim rebanch

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer lo últim rebanch que traven les juntes de les pedres tot lo posible fent la moltdura que porta lo perfil.

Capítol 40. Miga taronga

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer la miga taronga ab los cortes que demana lo art ab les menys juntes que puga, envisagrant la primera filada com desús se a dit concluhint la gola del peu de la agulla en dos peses y enbisagrar-les.

Coll de la miga taronga y agulla. Otro sí que tinga obligació de fer lo coll de dita agulla fins un pam sobre dit coll en atres dos peses enbisagrades y damu[n]t atres dos en la meteixa conformitat encontrant les juntes totes les demás filades an de ser de una peça dexant per a la última que concluïx la agulla sis pams y que concluïxca en bola apuntada com mostra la trasa se a de acoplar la miga taronga y agulla baixan de pugar-la.

Forat per a la sageta. Otro sí que totes les filades fins a la miga de la última de la miga taronga an de estar foradades, que tinga lo forat de manera que entre lliurement una barra de verguellina grossa.

Otro sí que dit mestre tinga obligació de acentar la sageta de ferro posant de quatre a quatre pams una colada de plom en quantitat de sis lliures. Los intermedis se an de omplir de material de algeps que no embose, deixant exugar bé dit material per a que lo plom derretit no salte y fasa dany als que el posen. La última colada a de enrasar ab lo remat de la bola, la admenistració no pose mes guilindaines en la sageta de les que porta lo perfil.

Piràmides. Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer totes les piràmides quadrades y de una pesa en la agulla que aga de guanyar en quadro per aristes des de la miga taronga a la gola de asta y mechons en les piràmides nou boles.

Calitats. Otro sí que dit mestre tinga obligació de fer tot lo campanar per fora de pedra picada y per dins en les finestres de les campanes que retorne ves los recons dos pams. Tota dita pedra a de estar treballada, acoplada, asentada, travada, fixada y igualada de manposteria, a hon requerix, y com desús és dit.

Perfilar la silleria. Otro sí és estat pactat que tota la silleria a de quedar perfilades les juntes y en la portada fent material de arena de la mateixa pedra per a que queden disimulades. Lo mateix se a de entendre de les cantonades, resals, cornisa, antepit y chanfrant.

Capítol 41. Escala del campanar

Ittem és estat pactat y concordat entre dites parts que dit mestre tinga obligació de fer la escala castellana del campanar segons mostra la planta, comensant a pugar segons està delineat y numerat, fent lo ranpan de la bòveda de cloenda doble y no carregats los rams a coll. Los escalons an de ser de un pam de alsada just la entrada del relonge junt a replà en la alsada de 60 escalons. La eixida a la teulada en mig de ram encara que vinga la teulada algo alta o baixa. Així mateix, tindrà obligació de fer los escalons y barana ab son pasamà y que fasa antepit en la andada de les campanes de tres pams de alsada, tot a de ser de ragola y algeps dexant dita escala reparada y los llensos de les parets y lo pasamà en 4 pams [i] 1/2 de alsada deixant-o tot ab lo millor seguritat y policia.

Capítol 42- Pugar les canpanes

Ittem és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de pugar les canpanes a ses finestres y assentar les selletes dels gorrans que queden com dehuen quedar.

Asentar escala. Otro sí que dit mestre tinga obligació de pugar y assentar la escala de fusta per a pugar al remat asta que aga de fer-la la admenistració de dos arrancades.

Capítol 43. Descans de la obra

Item és estat pactat ut supra que los descansos o suspencions de obra en lo canpanar an de ser de quadro en quadro y dexar feta la difinició del quadro per a carregar lo remat, aga de descansar la obra tres mesos lo menys, si entre estos intermedis paregués a la admenistració fer altres suspencions pugua fer-les.

Avisos de suspencions. Otro sí que en dites suspencions tinguen obligació los admenistradors eo elets avisar a dit mestre quinze dies ans de venir, y si dit mestre no vingués encórrega en pena de deu lliures y la mateixa pena tindran dits elets no avisant altres quinze dies ans que suplanten la obra com no es consienguen les parts.

Capítol 44. Obligació de capítols

Item és estat pactat ut supra que si es dexàs algun capítol per expresar valga com si estigués narrats en totes aquelles sircustàncies que tinguessen congruència en la obra.

Interpretació de capítols. Otro sí és estat pactat y concordat que dit mestre no pugua interpretar ningú dels capítols ni paraula si que sols volga la millor interpretació a favor de dita admenistració y obra, y que en cas de dupte agen de nomenar los dits elets un tercer en cas de que no estigués present qui els a fet y este aga de donar-li lo sentit, sugectant-se dites parts ad·aquell parer sens apel·lació alguna.

Capítol 45. Visures

Item és estat pactat ut supra que en lo termini de dita obra aga de aver tres visures: la primera uberts que sien los fonaments per a regonèixer lo terreno, la segona a la alsada de la fachada y la tercera per a fer entrego de dita obra. Tots los gastos són migers.

Atres visures. Otro sí que si als elets els paregués posar atres visures en lo discurs de dita obra pugen fer-o de una perçona experta y trobant que dit mestre no se agusta a lo capitulat agen de nomenar un expert per cada part y fer visura. Y si estos coneguesen y jutgasen no complir los capítols, córreguen los gastos per conte de dit mestre.

Visures. Otro sí que en les visures de dits experts que es faran com són les tres principals, nomenant hu per cada part, y les que es faran segons el parer antecedent si no concordasen agen de nomenar los elets un tercer dicesiu y que este diga son sentir, havent de posar dites parts per dit parer sens ser nessesari injuncció de jutge ni poder recórrer a apel·lació alguna.

Capítol 46. Materials

Item és estat pactat ut supra que los dits elets per la admenistració agen de posar tots los materials al peu de la obra com també fusta per a andamis.

Morter. Otro sí que dits elets agen de donar lo morter mesclat y pastat una vegada y lo mestre tinga obligació de pastar-lo altra vegada, sens la vegada que es pasta per a posar en obra, y si estigués mal mesclat y proporcionat de cals per a la arena, aga de posar-lo de bona calitat.

Capítol 47. Obligació del mestre

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de posar totes les aïnes, cordes, carruches, torns, cabasos y demás sircustàncies per a treballar y formar la matèria de dita obra.

Pedra picada. Otro sí que dit mestre tinga obligació de arrancar tota la pedra picada y desbastar-la y la comuna de la admenistració tinga obligació de portegar-la.

Capítol 48. Fiances

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de donar fiances a contento de dits elets, volent dites fiances per especial pacte quedar obligats com a principals a cumplir en tot lo capitulat.

Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer la paret que tanca entre campanar y muralla de calicanto y barda de pedra picada com mostra el perfil.

Capítol 49. Item és estat pactat ut supra que dit Joan Peres tinga obligació de retirar lo campanar envés la muralla la cantitat que té de gros la paret del tanch de les capelles de la banda contrària a dita part del campanar, donant de grosària a la paret de dit campanar y part que media entre capella y campanar tota la gruixa que tenen campanar y tanch en una, y que dita paret aga de pasar-la de aquella grosària fins a que reba la canal de pedra que a de rebre les aygües de la teulada que topen contra dit campanar.

Capítol 50. Grades de la entrada de la església

Item és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer les grades de la portada principal, segons mostra lo perfil y tantes quantes seran menester, per a que desde lo nivell de la plasa es puge a la entrada de la porta, guardant en tot la planta y perfil.

Otro sí és estat pactat ut supra que dites grades y enllosat del atri o replà agen de asentar-se sobre tres pams, lo menys, de manposteria y fixades ab fixa.

Capítol 51. Ittem és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de fer una canal de pedra ben treballada y ajustada presa ab fixa fraguant bé los llits y gundes de morter que quede ben segura, y que a la part que més convinga, ya sia a la plasa o al corralet, aga de fer un chorro en forma de pesa de artilleria, tenint consideració que tinga dita canal corrent.

Otro sí és estat pactat ut supra que dit mestre tinga obligació de encarcelar dita canal en la paret del campanar, de manera que no carregue sobre la bòveda ni carrerons, sí que ixca bolada de dita paret del campanar la qual canal a de rebre y traure les aygües que cahuen de la teulada.

Capítol 52. Ittem és estat pactat ut supra que la iglésia, portada y campanar fins al igual de la teulada estiga acabat dins de cinch anys y el campanar se aga de acabar dins de tres anys més, que al tot seran huit anys. Comensant dita obra en lo present any mil sis-cents noranta-dos y aga de estar finida en lo any mil sis-cents noranta-nou.

Capítol 53. Ittem és estat pactat que la forma de satisfació y paga a de ser que se li donarà al dit mestre en lo primer any que es principià dita obra quatre-centes lliures. Y después tres-centes lliures cascun any fins que estiga finida y pagada tota aquella quantitat en que quedarà lliurada y rematada dita obra y el modo de la paga de dites tres-centes lliures a de ser cent lliures cada quatre mesos ab tal que conforme les quantitats tindrà rebudes tinga obligació de tenir adelantada dita obra.

Capítol 54. Ittem és estat pactat y concordat entre dites parts que tota la manposteria, pedra picada, fusta y ferros, teula y qualsevol altre pertret que ixca de la casa que se a de derrocar, com de paret y fonaments de la casa eo badia, és y sia dita manposteria y tot quan eixirà de dita casa y fonaments de la admenistració per a posar y gastar en dita obra.

Otro sí declarant lo capítol sis es que les calitats de què a de ser la pedra picada de dita obra és a saber: la pedrafort que an de ser les bases de portalada y campanar a de ser de la pedrera que es va a la penya Bañada de a hon se talla les bases de la portalada que està en la iglésia. La pedra de la portalada a de ser del Atafer y la del campanar a de ser de la pedrera de Loís Reig conforme està exposat en dit capítol sis.

Capítol 55. Ittem et ultimo és estat pactat que el mestre que traurà y se li lliurarà dita obra tinga obligació de pagar tots los gastos que se oferiran en dita obra, així de pagar lo salari del present acte y demés que se an rebut y els que convindrà rebre consernents a dita obra y correduries y demés gastos que se ocasionaran en fer dita obra tinga obligació dit mestre de pagar-los y dita admenistració sia franca a pobil de tots gastos.

Aquesta emperò obra eo fàbrica de la iglésia y campanar y la execusió de aquella pro ut superius està en los antesedents capítols assignat y

especificat y declarat a vós, dit Joan Peres, canter de la ciutat de València habitador present etc. y als vostres, consedim, lliuram, etc., per dit preu de tres mil y sis-centes lliures moneda reals de València pagadores de la forma y manera en los sobredits capítols contenguts y especificats y ab tots los pactes, vincles, condicions y retencions a posats y especificats, prometent en dits noms de nostros officis fer valer y tenir y no contravenir etc., pro quibus etc. obligam los béns y drets de la admenistració etc. E lo dit Joan Peres, canter, present y acceptant de dit s admenistradors eo elets de dita obra per dit preu de tres mil y sis-centes lliures de dita moneda ab dits pactes, vincles y condicions, retencions y obligacions del modo forma y manera en dits capítols escrits continuats y especificats. Promet a vós y als vostres dits elets en dits noms respective sucesors etc., fer cumplir y executar tot lo desús dit, tractat, declarat, escrit y continuat y especificat y capitulat del modo y manera en los capítols continuats [...].

Testes: Joan Reig, laurador; y Joseph Giner, fuster de Cocentayna, habitador; Vicentius Brotons, notari escrivà.